MÜLTECİ HAKLARI KOORDİNASYONU

- **Helsinki Yurttaşlar Derneği (hYd)**
- **İnsan Hakları Araştırmaları Derneği (İHAD)**
- **İnsan Hakları Derneği (İHD)**
- **İnsan Hakları Gündemi Derneği (İHGD)**
- **İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği (MAZLUMDER)**
- **Mültecilerle Dayanışma Derneği (Mülteci-Der)**
- **Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi (UAÖ)**

18.06.2011

MÜLTECİ HAKLARI KOORDİNASYONU

20 HAZİRAN DÜNYA MÜLTECİLER GÜNÜ BASIN AÇIKLAMASI

Geçtiğimiz hafta içinde komşu ülke Suriye'de 2011 Mart ayında başlayıp vahameti gittikçe artan hadiseler neticesinde ve özellikle geçen hafta Türkiye sınırına yakın Jisr Al-Shugour kentinde güvenlik güçlerinin sivil halka hücum etmesi üzerine binlerce Suriye vatandaşı Türkiye'ye sığındı. Hatay'ın Yayladağı, Altınözü ve Reyhanlı ilçelerinde Kızılay tarafından kurulan çadır kamplarda karşılanan Suriyeli mültecilerin sayısı 10 000'e yaklaştı. Devletlerin savaş ve zulüm olayları nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalmış mülteci durumunda kişilere yönelik koruma yükümlüklerini belirleyen 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 60. yılında bugün Türkiye kendi ülkesinde barınamamış binlerce talihsiz insan için bir sığınma ülkesi. Ülkemize sığınan bu güç durumda insanlara sınırlarımızı kapatmamak, onlarla dayanışma içinde olmak hem uluslararası hukukun gereği, hem de bu ülkenin yurttaşları olan bizler için vicdani bir sorumluluk. Türkiye gerek her gün ve her gece çoluklarıyla çocuklarıyla korku ve belirsizlik içinde evlerini ülkelerini terk edip sınırlarımıza gelen Suriyeliler için, gerekse ülkemizde sığınma arayan diğer mülteciler için güvenli bir liman olmalıdır.

Bizler Mülteci Hakları Koordinasyonu'nu oluşturan 7 örgüt, ülkemize Suriye'den devam eden toplu sığınma hareketiyle ilgili olarak:

- Hükümet'in ülkemize sığınan Suriyeli mültecilere sınırları açık tutma politikasını ve Hatay ilinde Kızılay imkânlarıyla kısa sürede seferber edilen destek ve karşılama faaliyetini memnuniyetle takip etmekteyiz.
- Hükümet bundan sonraki süreçte de gerek yasal yollardan gerekse sınır boyundan Türkiye'ye sığınacak Suriyelileri kabul etmeye ve koruma sağlamaya devam etmelidir.
- Gelen sığınmacıların ülkeye kabulü ve temel ihtiyaçlarının karşılanması sürecinde etnik köken, din ve benzeri etkenler etrafında herhangi bir ayrım gözetilmeksizin eşit yaklaşılmalıdır.
- Sığınmacı grubu içinde bulunabilecek refakatsiz küçükler, kadın ve çocuklar ve diğer hassas grupların özel korunma ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik tedbirler alınmalıdır.

MÜLTECİ HAKLARI KOORDİNASYONU, 7 sivil toplum örgütünün oluşturduğu; sekreteryası İnsan Hakları Ortak Platformu tarafından yürütülen bir ağdır.
İletişim: Tunus Cd. 87/8, Kavaklıdere, 06680 Ankara. Tel.: 312 468 84 60 Faks: 312 468 92 53

- Sığınmacıların ülkeye kabul ve kamplarda barındırılma aşamalarında BMMYK Türkiye Temsilciliği yetkililerinin de müdahiliyetinden ve uzmanlığından istifade edilmelidir.
- Kamplarda barındırılan Suriyeli sığınmacılara özellikle hem Suriye'de hem de Türkiye'de bulunan yakınlarıyla haberleşme ve yüz yüze görüşme imkânı tanınmalıdır; dış dünyayla temas ve iletişimleri önündeki kısıtlamalar derhal gözden geçirilmeli, kamplardaki sığınmacıların dış dünyayla haberleşme ve yakınlarıyla temas imkânları ciddi şekilde arttırılmalıdır.
- Suriye bilindiği üzere Mart ayında başlayan olaylar öncesinde önemli sayıda Filistinli ve Iraklı mülteci için bir sığınma ülkesi durumundaydı. Türkiye'ye gelen sığınmacı grubu içinde özellikle bu tipten korunmaya muhtaç üçüncü ülke vatandaşlarının BMMYK'ya ve Türkiye'deki sığınma prosedürüne erişimlerinin sağlanması çok önemlidir.
- Bugüne kadar Hatay ilinde kurulan kamplarda, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinasyonunda yürütülen faaliyetin düzenli ancak yeterince şeffaf olmayan bir yaklaşım içinde devam etmekte olduğunu değerlendirmekteyiz. Gerek kamplardaki genel durum ve ihtiyaçların tespiti ve karşılanması, gerekse işleyişin sivil denetimi ve hesap verebilirlik gerekleri açısından faaliyetin ulusal ve uluslararası uzman sivil toplum kuruluşlarının da izleme ve katılımına açılması gerekmektedir. Bu çerçevede, ilk olarak Mülteci Hakları Koordinasyonu'nu oluşturan 7 örgütü temsilen bir delegasyonun kamplara girişine izin verilmesini talep etmekteyiz.

Mülteci Hakları Koordinasyonu:
Helsinki Yurttaşlar Derneği (hYd)
İnsan Hakları Araştırmaları Derneği (İHAD)
İnsan Hakları Derneği (İHD)
İnsan Hakları Gündemi Derneği (İHGD)
İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği (MAZLUMDER)
Mültecilerle Dayanışma Derneği (Mülteci-Der)
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi (UAÖ)

ARKA PLAN BİLGİSİ

1951 Cenevre Mülteci Sözleşmesi'nin 60. Yılında Mülteciler ve Türkiye:

Bu yıl Mültecilerin Korunmasına İlişkin 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'nin 60. yıl dönümü. Hâlihazırda dünya genelinde, savaş ya da zulüm olayları nedeniyle ülkelerini terk etmiş yaklaşık 16 milyon insan mülteci durumunda. Türkiye, dünyanın en çok mülteci üreten Filistin, Afganistan, Irak, Somali gibi ülkeleriyle güvenli ve müreffeh Avrupa Birliği ülkeleri arasında bir köprü durumunda. Her yıl çok sayıda insan Türkiye üzerinden AB ülkelerine geçmenin yollarını arıyor. Ancak AB sınırlarını geçmek gittikçe zorlaşırken, giderek artan sayıda mülteci doğrudan

Türkiye'ye sığınarak güvenlik arıyor. Şu anda Türkiye makamlarına ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Türkiye Temsilciliği'ne kayıtlı yaklaşık 19 000 sığınmacı var. Bunların önemli kısmı Irak, Iran, Afganistan ve Somali'den kaçmak zorunda kalmış insanlar. Türkiye 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne bir "coğrafi sınırlama" ile imza attığından bu kişilere uzun vadede Türkiye'de iltica etme hakkı tanınmadığı için, bu 19 000 insan geçici olarak sığındıkları Türkiye'de BMMYK vasıtasıyla ABD, Kanada, Avustralya gibi üçüncü bir ülkeye yerleştirilme umuduyla bekliyorlar.

Türkiye'nin Sığınma Sisteminde Devam Eden Sorunlar:

Türkiye komşu ülke Suriye'deki gelişmelerden kaynaklanan toplu mülteci hareketi karşısında bugüne kadar iyi bir sınav vermiş olmakla birlikte, Irak, Iran, Afganistan ve diğer ülkelerden bireysel olarak ülkemize sığınıp İçişleri Bakanlığı ve BMMYK Türkiye Temsilciliği tarafından yürütülmekte olan "geçici sığınma" prosedürüne başvurmuş olan 19 000 civarındaki sığınmacı açısından sorunlar ve acil ihtiyaçlar devam etmektedir. Diğer yandan düzensiz hareket halindeyken yakalanıp geri gönderme merkezlerinde, havaalanlarında tutulan ve sığınma talebinde bulunan kişilerin sığınma prosedürüne erişimi noktasında sorunlar ve ihlal niteliğinde uygulamalar sürmektedir.

Bu çerçevede sığınma alanında devam eden mevzuat eksikliklerinin giderilmesine yönelik olarak, geçtiğimiz Ocak ayında Başbakanlık'a sevk edilen Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun taslağının, yeni Meclis'in toplanmasına müteakip süratle yasalaşması son derece önemlidir. Taslağın yasalaşma sürecinde aralarında Mülteci Hakları Koordinasyonu üyesi 7 örgütün de bulunduğu uzman sivil toplum örgütlerinin ve BMMYK'nın nihai taslağa ilişkin eleştirileri ve iyileştirme önerileri ciddiyetle yeniden ele alınmalıdır.

Kısa vadede, özellikle geri gönderme merkezleri ve İstanbul Atatürk Havalimanı'nda tutulan kişilerden sığınma talebi olanların İçişleri Bakanlığı "geçici sığınma" prosedürüne ve BMMYK Türkiye Temsilciliği'ne erişimlerinin sağlanması Türkiye'nin uluslararası hukuk yükümlülüklerinin ve -yetersiz de olsa- mevcut ulusal mevzuatının açık bir gereğidir. Aynı bağlamda, kişilerin hukuka aykırı olarak zulüm ya da işkence tehlikesi altında olacakları ülkelere geri gönderilmesi uygulamalarına derhal son verilmelidir. Bu çerçevede hâlihazırda göç ve iltica alanındaki uygulamayı yürüten Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Daire Başkanlığı faaliyetlerini hukuk devleti ve demokratik hesap verebilirlik kriterlerine daha uyumlu bir hale getirmek için çalışmalıdır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği uyum süreci bağlamında sığınma ve düzensiz göç yönetimi alanında İçişleri Bakanlığı Göç ve İltica Bürosu koordinasyonu altında devam eden reform ve kurum oluşturma sürecinde, biz alanda çalışan hak savunucuları ve sivil toplum örgütlerinin katılım ve katkılarını sağlayacak şeffaf ve demokratik yaklaşım artarak devam etmelidir.

-/-